

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 25284/2024
05.11.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Драгиша Милутиновић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државни правобранилац, Одељење у Крагујевцу, ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужиле, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2221/23 од 23.07.2024. године, у седници одржаној 05.11.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2221/23 од 23.07.2024. године у ставу првом изреке тачке 2) и 3) и у ставу другом изреке, и у том делу предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2221/23 од 23.07.2024. године ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Параћину, Судска јединица у Ћуприји П 794/22 од 23.12.2022. године и пресуђено тако што је: 1) делимично је усвојен тужбени захтев и утврђено да је тужила власник по основу куповине и одржаја на 9924/123519 од кп .., њива четврте класе укупне површине 12,35,19 ха, у ЛН .. КО Ћуприја- ван града и то у мерама и границама ближе описаним у том ставу изреке, што је тужена дужна да призна и трпи да тужила у јавним књигама упише своје право својине на овој непокретности на основу ове пресуде и да тужила путем деобе издвоји свој део парцеле; 2) одбијен је тужбени захтев којим је тужила тражила да се утврди да је власник по основу куповине и одржаја на 11748/129273 од кп .., њива четврте класе укупне површине 12. 92,73 ха у ЛН .. КО Ћуприја- ван у мерама и границама ближе описаним у том ставу изреке што је тужена дужна да призна и трпи да тужила у јавним књигама упише своје право својине на овој непокретности на основу ове пресуде и трпи да тужила путем деобе издвоји свој део парцеле, као неоснован; 3) одбијен је тужбени захтев којим је тужила тражила да се утврди да је по основу куповине и одржаја на 199/3441 од кп .. остало вештачки створено неплодно земљиште укупне површине 34,41 ари, у ЛН .. КО Ћуприја- ван града и то у мерама и границама ближе описаним у том ставу изреке, све у површини од 1,99 ари што је тужена дужна да призна и трпи да тужила у јавним књигама упише своје право својине на овој непокретности на основу ове пресуде и трпи да тужила путем деобе издвоји свој део

парцеле, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде трошкова парничног поступка исплати 84.828,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП Врховни суд је нашао да је ревизија тужиље основана.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Комисије за вођење поступка о начину и условима признања права и враћања земљишта које је прешло из друштвене својине по основу ПЗФ и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа Општине Ћуприја од 15.02.1994. године, правним следбеницима ранијег власника ББ, међу којима је и ВВ, на име одузетог земљишта предато је у државину и својину земљиште означено као кп .. њива четврте класе у мзв „...“ у површини од 13,45.00 ха КО Ћуприја- ван. Решењем Министарства финансија Републике Србије – Ресор за имовинско-правне послове од 22.04.1997. године, поништено је ово решење и предмет враћен првостепеном органу на поновни поступак и одлучивање, а ново решење није донето. Ова парцела је све време била уписана на корисника ПД „Добричево“. Тужила је са ВВ закључила судско поравнање у предмету Р 123/97 од 27.03.1997. године, којим је утврђено да је предлагач АА по основу купопродаје и одржаја власник 1/12 од кп ... њива четврте класе, на мзв „... брдо“ која цела има површину од 13,45,00 ха, у КО Ћуприја- ван града. Противник предлагача у том предмету ВВ је предлагачу – тужилји признала право на описаној непокретности те је констатовано да је тужила стекла право на упис права својине код надлежне службе за катастар непокретности. Вештачењем су утврђене мере и границе које тужила држи и то дела од кп ..., њива четврте класе укупне површине 12.92,73 ха, у површини од 1.17,48 ха и мере и границе катастарске парцеле ... у укупној површини од 34,41 ари, те да је тужила у државини 1,99 ари. Тужила је у поседу дела ових парцела од закљученог поравнања са ВВ.

Другостепени суд је по одржаној главној расправи пред тим судом укинуо првостепену пресуду и делимично усвојио тужбени захтев за део од 9924/123519 кп ..., а одбио тужбени захтев за утврђење права својине на делу од 11748/129273 кп ... и на делу од 199/3441 кп ... по основу одржаја и купопродаје, са образложењем да је ВВ решењем Комисије за вођење поступка о начину и условима признања права и враћање земљиште које је прешло из друштвене својине по основу ПЗФ и конфискације због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа Општине Ћуприја од 15.02.1994. године, враћена катастарска парцела .., њива четврте класе у мзв „...“, да је то решење поништено од стране Министарства финансија Републике Србије решењем од 22.04.1997. године, те да нема новог решења надлежне комисије чији је предмет повраћај кп ..., због чега тужила нема основ стицања од стране продавца, с обзиром да је све време ова парцела била уписана на корисника ДП „Добричево“ а осим површине од 13.45,00 ха, парцеле кп .. у мзв „...“ и кп ... у мзв „... брдо“ не слажу се ни по потесу, због чега тужила није доказала основаност тужбеног захтева за утврђење права својине на кп ... и кп ... обе у ЛН ... КО Ћуприја- ван града, из члана 28. став 2. и 4. у вези са чланом 30. став 2. и чланом 72. став 1. и 2. Закона о основама својинско-правних односа.

По оцени Врховног суда, основано тужила у ревизији указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Одредбом члана 28. став 2. Закона о основама својинскоправних односа прописано је да савестан и законити држалац непокретне ствари на коју други има право својине, стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 10 година. Савестан држалац непокретне ствари на коју други има право својине стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 20 година (став 4.). Државина је законита ако се заснива на пуноважном правном послу који је потребан за стицање права својине и ако није прибављена силом, преваром или злоупотребом поверења, јер је тако прописано одредбом члана 72. став 1. истог закона. На основу одредбе члана 72. став 2. Закона о основама својинско-правних односа, државина је савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова. Савесна државина се претпоставља (став 3.).

Одржај је начин оригинарног стицања субјективних стварних права у том смислу да представља тријум факта над правом пошто је за стицање права својине одржајем потребна савесна државина ствари и протек времена од 10 (за редовни одржај) односно 20 година (за ванредни одржај). Право својине се не заснива на праву претходника већ на чињеници да савестан држалац ствар држи током времена потребног за стицање права својине одржајем.

У конкретном случају, тужила тражи утврђење права својине на катастарској парцели ... ЛН ... КО Ћуприја- ван, и на кп ..., остало вештачки створено неплодно земљиште укупне површине 3,14 ари, ЛН ... КО Ћуприја- ван града, и то у мерама и границама одређеним од стране вештака који је на лицу места, а по казивању тужиле, утврдио делове парцела за које тужила тврди да је у поседу. Чињеница је да тужила нема закониту државину, јер је поништено решење Комисије за вођење поступка о начину и условима признања права и враћања земљишта које је прешло из друштвене својине по основу ПЗФ и конфискације због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа од 15.02.1994. године, (којим је враћена катастарска парцела .. ВВ) решењем Министарства финансија Републике Србије – Ресор за имовинско-правне послове од 22.04.1997. године и предмет враћен првостепеном органу на поновни поступак и одлучивање, а у списима предмета нема новог решења надлежне комисије. Судско поравнање из 1997. године, на које се тужила позива односи се на катастарску парцелу Међутим, тужила тврди да делове парцела ... у ЛН ... КО Ћуприја- ван града, и ... у ЛН ... КО Ћуприја- ван града, држи почев од дана закључења судског поравнања. У току поступка није расправљено да ли парцеле које су предмет постављеног тужбеног захтева (кп ... и кп ...) тужила држи у непрекидном трајању од 20 година прописаном чланом 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа, те да ли је њена државина у том периоду савесна, и да ли има услова за стицање права својине на тим парцелама по основу ванредног одржаја из члана 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа.

У поновном поступку другостепени суд ће да расправи чињенице на које му је указано овим решењем и правилном применом материјалног права одлучити о постављеном тужбеном захтеву.

Са изнетих разлога, побијана пресуда је укинута у ставу првом изреке под 2) и 3) и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка из става другог изреке јер зависи од одлуке о главној ствари.

На основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП. Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић